

konfereret med Kultusministeriet om, hvorvidt en Bevilling i det nævnte Diemed kunde udredes af Konto 17 d. af Sorø Akademis Midler, og jeg har nu i Eftermiddag faaet det Svar herpaa, at man ikke agtede at stille noget Forslag i saa Henseende for iaar, men at man vilde tage Sagen under Overveielse og derefter formentlig stille Forslag om en saadan Sum til næste Aar. — Jeg kan ikke negte at Bevillingen til en teknisk Skole i Nexø forekommer mig at være noget betænkelig. Dersom Staten skal bidrage til at bygge tekniske Skoler i alle Byer af lignende Størrelse som Nexø, vil det vistnok blive noget vel Meget, og Sagen vinder ikke i Vigtighed hos mig, fordi denne Bevilling er paatænkt anvendt til et Lokale, som ogsaa skal have en anden Benyttelse. Naar man imidlertid er bleven enig om at gjøre Bornholm, som i flere Henseender er vant til at blive foretrukket, ogsaa denne Indrømmelse, skal jeg ikke modsætte mig det, men jeg vil dog sige, at Konsekvensen deraf forekommer mig uundgaelig at blive den, at man maa tage Hensyn til Andragender, som ere indkomne fra Byer som Aarhus og Næstved, og at jeg som Følge deraf vil tillade mig til 3die Behandling at stille Forslag om Hjælp ogsaa til disse Byer i det samme Diemed. Med Hensyn til Bevillingen til Handelskoler maa jeg tilstaa, at jeg ogsaa paa dette Punkt er uentig med det ærede Udvalg. Det forekommer mig ganske beynnderligt, at Staten skal uddele Bidrag til Oprættelse af Handelskoler, kun med den Betingelse, at de for Diebliffet have et vist Antal Elever, at de undervise i de og de Fag, og saa lade dem senere uden alt Tilfyn operere, som de ville. Det forekommer mig at være en noget let Behandling af Statens Midler, saa meget mere, som det jo er ganske vist, hvilket Resultat en saadan Udfolden af ukontrolleret Virksomhed fra de Paagjældendes Side vil give. Jeg er ganske enig med den ærede Ordfører i, at de Mænd skulle tjene Penge ved den Virksomhed, de kaste sig over; men jeg er bange for, at ved denne lette Udgang til Statens Midler ville flere kaste sig over denne Virksomhed end ellers, og at vi da ville faae et stort Antal af private Handelskoler, hvis Nytte idetmindste for manges Vedkommende turde være temmelig tvivlsom. Det forekommer mig derfor, at foruden de Betingelser, som strax skulle være tilstede for at tilstaa Tilfyn, maa man have Sikkerhed for, at disse Skoler styres saaledes, at Hensigten dermed virkelig kan opnaas. Jeg kan ikke se en naturligere Maade end den, at den Kommune,

hvor Skolen er etableret, fører Tilfyn dermed; den er væsentlig interesseret deri, det er navnlig Børnene fra denne Kommune, som skulle undervises i disse Skoler. Hvorfor man vil unddrage dem sin Tillid, naar man overlader Skolerne til sig selv, det forstaaer jeg ikke. Det maa være et rent Princip, at man ikke vil have nogen Melleminstants mellem de Private og Ministeriet; men jeg kan ikke se, at dette er rigtigt, især paa en Tid, da Ministerierne og navnlig Indenrigsministeriet ere saa overbebyrdede med Forretninger, at det vil være en høist ufuldstændig Maade, hvorpaa det kan føre nogenjombelst Kontrol hermed. Jeg anser denne Bevilling med et Tillæg som dette for ubrugelig, og jeg for mit Vedkommende vil ikke benytte den. Men jeg har det Haab, at ogsaa denne Sag skal ved nærmere Forhandling med det ærede Udvalg blive noget anderledes ved 3die Behandling. — Ændringsforslagene til § 26 kan jeg tiltræde. Den lille Ændring, som er foretagen med Udvidelsen af Undersøgelseserne af Vindjordsbredderne ogsaa til Vestersø, anser jeg ikke for ganske stemmende med Diemedet for Bevillingen; men det har mindre praktisk Betydning, jeg skal ikke gjøre nogen Indvending derimod. — Med Hensyn til Uddeling af Præmier til velbyrdede Huslodder har det ærede Udvalg ment, at det vilde være heldigt, om man kunde finde Andre til at besørge Uddelingen og bedømme Huslodderne end Landbosforeningerne. Jeg tilstaaer, jeg er vedblivende af den Mening, at det er den selvstrebne Autoritet til Bedømmelsen af dette Forhold. Naar man har nævnt Amtsrådene, da er det baade muligt og rimeligt, at der findes Landmænd ogsaa i Amtsrådene; men Amtsrådernes Medlemmer ere dog valgte til ganske andre Ting end disse og behøve ikke at være Landmænd. Dertil kommer, at Amtsrådene i Tidens Løb ere blevene saa overbebyrdede med Arbejde, at det er urigtigt at tillægge dem Tilfynet med Noget, som ikke forterer under deres Resport, og dertil kommer endvidere, at jeg anser Amtsrådene for berettigede til at negte det. Jeg kan ikke se rettere, end at Landbosforeningerne maa være selvstrebne til at yde Bistand i saadanne Tilfælde, og jeg kan ikke se, at med Hensyn til Udøvelsen af Tilfyn og Bedømmelse Noget kunde give større Garanti for Paalidelighed end netop de gamle Landbosforeninger.

Rettelser.

Sp. 1316, L. 33 f. o.: „Familieforhold“, læs: „Samleforhold“.